

Značaj institucionalnih repozitorijuma za diseminaciju naučnih informacija

The importance of institutional repositories for dissemination of scientific information

Tatjana Brzulović-Stanisavljević

Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“
Beograd, Srbija
brzulovic@unilib.bg.ac.rs

Sažetak:

Vodeću ulogu u uspostavljanju institucionalnih repozitorijuma imaju visokoškolske biblioteke. Sadržaj repozitorijuma može biti različit od članaka, knjiga, magistarskih teza do doktorskih disertacija. U radu ću pokušati da objasnim značaj institucionalnih repozitorijuma i njihov doprinos razvoju i diseminaciji naučnih informacija. Govoriću o planovima naše zemlje koja će u okviru Tempus projekta „Novi bibliotečki sistemi na univerzitetima Zapadnog Balkana“, uspostaviti repozitorijum doktorskih disertacija i radova profesora sa beogradskog, niškog i kragujevačkog univerziteta. Postojanje repozitorijuma olakšava pretraživanje, pronalaženje i deljenje informacija akademskoj populaciji. Repozitorijumi elektronskih disertacija su ujedno i pokazatelji naučne produkcije određene društvene zajednice koji mogu pozitivno uticati na njenu vidljivost i popularisanje u široj javnosti. Mogu poslužiti potencijalno kao instrument na osnovu koga se može vrednovati naučni rad i produkcija na Univerzitetu, a to može dalje pomoći u pripremi dokumentacije za vrednovanje naučnog rada (napredovanje, izbor, reizbor).

Ključne riječi: *institucionalni repozitoriji, visokoškolske biblioteke, doktorske disertacije, naučne informacije*

Abstract:

Academic libraries play a leading role in establishing institutional repositories. The contents of repositories may differ, from articles, books, across master up to doctoral theses. In my work I will try to explain the importance of institutional repositories their contribution to the development and dissemination of scientific information. I will talk about the plans of our county which will within the Tempus Project the New University Library System in the Western Balkans establish a repository of doctoral theses and works of the professors from Belgrade, Nish and Kragujevac University. The existence of the repository facilitates browsing, finding and sharing information

within academic population. Repositories of electronic theses are also indicators of scientific production of particular social community which may have positive influence on its visibility and popularization in the general public. They could potentially serve as an instrument used as the basis for assessment (evaluation, validation) of a scientific work and production at the University, and that could be further helpful in preparation of documentation for scientific work assessment (evaluation, validation) (progress, election, re-election)

Key words: *Institutional Repositories, Academic Libraries, Doctoral thesis, Scientifics Information*

Uvod

Savremeno društvo sve više postaje „društvo informacija.“ Ono kreira, distribuira, objavljuje, izdaje i rukovodi informacijama. Sve više informacija nalazi se u onlajn pristupu, a to zahteva preduslove za pristup informacijama, s druge strane pretraživanje i sortiranje informacija zahteva puno vremena. Mogućnost da se tražena informacija nađe na jednom mestu i razvijanje savremenih pretraživača koji olakšavaju pronalaženje informacija dovode do stvaranja repozitorijuma.

Definicija repozitorijuma

Definicija repozitorijuma sa kojom se najčešće srećemo u svakodnevnom životu je sledeća: ”Repozitorijumi su zbirka digitalnog materijala koji omogućavaju celovito upravljanje procesima, objavljivanje, pristup i pohranjivanje sadržaja”¹. Visokoškolske biblioteke imaju vodeću ulogu u uspostavljanju institucionalnih digitalnih repozitorijuma. Repozitorijumi mogu pohranjivati različite sadržaje: muziku, video, kompjuterske programe, preprintove, postprintove, članke, knjige, magistarske radove i doktorske disertacije. Prema vrsti građe koju prikupljaju mogu se podeliti na: institucionalne, nacionalne i tematske. Takođe, repozitorijumi mogu funkcionisati u otvorenom pristupu, besplatno ili na komercijalnom principu.

Institucionalni repozitorijumi su onlajn zbirke koje prikupljaju, čuvaju i diseminiraju u digitalnoj formi dela

¹ Deo rada biće korišćen na 11. međunarodnoj naučnoj konferenciji „Digitalizacija kulturne i naučne baštine, univerzitetski repozitorijumi i učenje na daljinu“ od 30. septembra do 2. oktobra 2011. godine u Beogradu
30. SEPTEMBAR - 2. OKTOBAR 2011, SRBIJA

jedne institucije, uglavnom naučno-istraživačkog sadržaja. Sadržaj repozitorijuma je uvek digitalni, bilo da je reč o izvorno digitalnom materijalu ili o materijalu koji je naknadno digitalizovan. Kada se radi o univerzitetima, oni mogu uključivati sledeće materijale kao što su: članci iz časopisa, preprintove ili postprintove, digitalne verzije teza i doktorskih disertacija, ali i razna predavanja, kurseve.

Repozitorijumi se razlikuju od uobičajenih veb kataloga, portala i pretraživača jer korisnicima (studentima, naučno-nastavnom osoblju) nude informacijski pristup strukturiran i organiziran na način da podržava ciljano pronalaženje i korišćenje nastavne građe, odnosno visokokvalitetnih i pedagoški oblikovanih radova. Kako bi taj osnovni zadatak ispunili, repozitorijumi se opisuju i indeksiraju uz primenu savremenih standarda metapodataka. Kada se neki dokument postavi u digitalni repozitorijum autor očekuje da tamo i ostane ubuduće, i da stalno bude dostupan krajnjem korisniku. Frustrirajuće iskustvo prilikom pretraživanja veba i dobijanje poruke „greška 404, dokument nije pronađen” (*http 404 error – file not found*), nije moguća sa materijalima koji su u institucionalnom repozitorijumu.

Naučnici i istraživači koristeći repozitorijume imaju mogućnost da samoarhiviraju svoje radove i da na jednom mestu prikupe sve što su radili u jednoj akademskoj godini ili na jednom širem nivou tokom nekoliko godina. Za pojedinca institucionalni repozitorij može biti centralni arhiv njegovih radova, reprezentativni CV koji mu omogućava kompletan uvid u celokupan rad i istraživanja tokom godine.

Repozitorijumi omogućavaju diseminaciju naučnih informacija i pristup rezultatima istraživanja, obrazovnih procesa, podstiču i ubrzavaju učinak istraživačko-obrazovnih procesa te međusobno unapređivanje disciplina.

Osnovne funkcije repozitorijuma

Institucionalni repozitorijum ima mnogo funkcija, ali ovde ću govoriti samo o nekoliko najvažnijih, suštinskih funkcija bez kojih bi kvalitet delovanja repozitorijuma bio narušen. Sistem institucionalnog repozitorijuma mora da uključi funkciju davanja dozvole ili odobravanja materijala koji želimo da postavimo u repozitorijum. Sam proces postavljanja materijala u repozitorijum je vrlo jednostavan i svako to može uraditi. Svaki repozitorijum mora imati i redakcioni odbor, ili urednike koji brinu o kvalitetu sadržaja koji se postavlja u digitalnu zbirku.

Svi dokumenti u repozitorijumu moraju imati svoje pripadajuće metapodatke. Uobičajeno je da dokument sadrži podatke pomoću kojih se identifikuje kao što su naslov dela i autor. Osim toga može da sadrži i apstrakt, ključne reči, opisne elemente ali oni nisu obavezni. Sam

sistem dodeljuje automatski administrativne metapodatke uključujući datum i vreme postavljanja u depozit kao i identitet kreatora tj. onoga ko je postavio sadržaj.

Svaki repozitorijum kontroliše pristup svom digitalnom sadržaju. Pristup zavisi od licence koju su odabrali autori prilikom postavljanja materijala u depozit. Nekada pristup može biti ograničen samo na nekoliko osoba iz kolektiva, nekada na sve zaposlene na fakultetu a nekada je sadržaj repozitorija dostupan svima. Za korišćenje repozitorijuma dobija se korisničko ime i lozinka koju kontroliše sistem administrator. I u situaciji kada je sadržaj repozitorijuma u otvorenom pristupu, mora se voditi računa o tome da samo autorizovane osobe mogu da dodaju, brišu, odobravaju i edituju materijal u institucionalni repozitorijum.

Repozitorijumi moraju imati pretraživače pomoću kojih će korisnici pronalaziti sadržaje. Alati za pretraživanje moraju biti sofisticirani kako bi korisnicima omogućili da što lakše i jednostavnije dođu do željenog materijala. Pretraživači treba da omoguće pretraživanje kroz različita polja metapodataka, kao i pretraživanje punih tekstova dokumenata.

Distributivna funkcija repozitorijuma je usko povezana sa funkcijom kontrole pristupa i funkcijom alata za pretraživanje. Šta to u stvari znači? Kada korisnik pronađe željeni dokument sistem institucionalnog repozitorijuma mora imati mehanizam koji će korisniku dozvoliti da kopira ili koristi željeni dokument. U zavisnosti od vrste materijala, sistem će nekad zahtevati od korisnika da prvo preuzme dokument na svoj računar, a onda ga otvori uz pomoć nekog softvera npr. *Microsoft Excel-a*. Neka dokumenta moći će da koristi direktno preko Internet pretraživača koristeći *Adobe Reader*.

Funkcija zaštite digitalnog materijala je svakako veoma važna funkcija institucionalnog repozitorijuma.

Situacija u našoj zemlji

Doktorske disertacije predstavljaju izuzetno značajan izvor informacija. Najveću zbirku doktorskih disertacija u papirnom obliku ima Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković” u Beogradu². Kod nas se doktorske disertacije nakon promocije, kojom sticanje doktorske titule biva verifikovano, predaju na trajno čuvanje univerzitetskim bibliotekama matičnih univerziteta. Po zakonu o autorskom pravu doktorske disertacije spadaju u autorska dela koja nisu objavljena pa sva prava pripadaju autoru. Disertacije je moguće koristiti samo u čitaonici, ne iznose se iz biblioteke i ne šalju se u međubibliotečku pozajmicu. Prilikom korišćenja svaki korisnik popunjava izjavu da je koristio disertaciju za lične potrebe i da će korektno navoditi podatke iz disertacije ukoliko je bude koristio za svoj rad.

² http://www.unilib.bg.ac.rs/edukacija/Tekst_za_kurs_za_doktorante_2010.pdf

Većina univerziteta u svetu počela je da prikuplja digitalne verzije doktorskih disertacija koje se čuvaju u digitalnim repozitorijumima univerzitetskih biblioteka. Prilikom predaje disertacije autor potpisuje izjavu o svom autorskom pravu kojom se izjašnjava da li želi da njegova disertacija budu dostupne onlajn svima u svetu ili samo preko intraneta univerziteta.

U Srbiji postoje inicijative u smislu obaveze predavanja i prikupljanja disertacija za odbranu u digitalnom obliku, ali je za sada dostupno samo 200 digitalnih diplomskih radova i disertacija u punom tekstu sa Prirodno-matematičkog i Tehničkog fakulteta u Novom Sadu na adresi <http://diglib.ns.ac.yu/frontOffice/index.jsp>.

Autori se u velikom broju odlučuju da svoje disertacije učine dostupnim svima u svetu. Preko adrese asocijacije umreženih repozitorija digitalizovanih teza i disertacija – *Networked Digital Library of Thesis and Dissertations* <http://ndltd.org/serviceproviders/scirus-etd-search> - moguće je doći do podataka o nekoliko hiljada odbranjene disertacija u svetu, i do nekoliko stotina hiljada odbranjene disertacija u punom tekstu koje se nalaze u slobodnom pristupu na serverima univerziteta učlanjenih u ovu asocijaciju. Evropski projekat *DART* <http://www.dart-europe.eu/browse-list.php?index=country> obuhvata za sada disertacije odbranjene na univerzitetima iz 15 evropskih zemalja.

Zemlje u okruženju:

Hrvatska

O otvorenim arhivama ili repozitorijumima počelo se govoriti 2002. godine nakon Budimpeštanske inicijative za otvoreni pristup, kada su repozitorijumi prepoznati kao jedan od načina za postizanje otvorenog pristupa svim objavljenim rezultatima naučnih istraživanja. Tada je u svetu započeo trend izgradnje digitalnih arhiva pri univerzitetima. U Hrvatskoj su do sada izgrađena tri repozitorijuma:

Digitalni repozitorijum Odseka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta, Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku koristi se kao institucionalni repozitorijum koji pohranjuje sve vrste intelektualnog sadržaja koje Odsek proizvodi kako svojom naučnom tako i obrazovnom delatnošću. To su diplomski radovi studenata, naučni radovi profesora, sve vrste nastavnih materijala, video zapisi konferencija i slično. Ovaj repozitorij može se pronaći na adresi <http://oziz.ffos.hr/repozitorij/> On pohranjuje elektronske verzije radova u punom tekstu u MS-Word ili PDF formatu u zaštićenom pristupu sa pripadajućim metapodacima. U svojoj bazi trenutno ima 151 diplomski rad, 13 studentskih radova sa konferencija, 30 završnih

3 Krajna, Tamara; Pulišelić, Lea ; Glavica, Marijana. Veliko proljetno spremanje. Kako pospremiti radove nastale u vašoj akademskoj ustanovi? saturn.ffzg.hr:8080/lite/page/darhiv/kolokvij_na_irb_u

radova sa postdiplomskih studija (podatak iz 2011. godine).

Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu (FSB) poseduje zbirku doktorskih radova dostupnu na adresi: <http://www.fsb.hr/library/search.php>). Ovaj repozitorijum sadrži digitalne oblike doktorskih i magistarskih radova, diplomskih i završnih radova odbranjene na fakultetu.

Repozitorijum Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dostupan na adresi: <http://medlib.mef.hr/> Sa pripremanjem za izgradnju repozitorijuma počelo se 2005, a sama izrada krenula je od proleća 2006. godine. Prema podacima sa kraja 2007. godine u repozitorijumu su imali pohranjenu 51 doktorsku disertaciju, 117 članaka iz recenziranih časopisa. Studenti prilikom predaje doktorata u fizičkom obliku ispunjavaju obrazac gde se odlučuju da li će dozvoliti pohranjivanje svog rada u repozitorijum ili ne. Pohranjivanje može biti odmah, godinu dana nakon odbrane doktorata ili se fakultetu uskraćuje dozvola. Reakcije akademske zajednice na početku ovog projekta bile su uglavnom nepoverenje, čuđenje i zabrinutost u vezi sa autorskim pravima. Danas su akademski građani zadovoljniji, vidljivost njihovih radova se povećala, spremniji su za saradnju nego na početku.

Budući planovi u Srbiji

„Novi bibliotečki servisi na univerzitetima Zapadnog Balkana” je regionalni Tempus projekat 2010-2011⁴ namenjen tehnološkom osavremenjavanju, funkcionisanju, širenju akademskih bibliotečkih sistema u Srbiji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini. Ovaj projekat treba da omogući: uključivanje preostalih fakultetskih biblioteka u bibliotečko-informacioni sistem univerziteta, implementaciju novih bibliotečkih servisa, uspostavljanje veb portala univerzitetskih kurikuluma koji sadrže popise obavezne literature, nastavne građe i građe sa predavanja a koji su povezani sa repozitorijumom i OPAC-om, uspostavljanje repozitorijuma za doktorske disertacije i ostalu nastavnu građu i njihovo povezivanje sa bibliotečko-in-

4 <http://tempus-nlswbu.blogspot.com/>

formacionim sistemom i informacionim sistemom naučnog rada.

Cilj ovog projekta je izgradnja virtuelne biblioteke elektronskih dokumenata koja se zasniva na sistemu za korišćenje već izgrađenih instutucionalnih repozitorijuma, i uspostavljanje novih na univerzitetima koji ih još nisu izgradili.

Namera je projekta da repozitorijume i servise za upravljanje i korišćenje repozitorijuma povežu preko metapodataka sa integrisanim bibliotečkim sistemom i bibliografijama naučnih radnika u E-CRIS sistemima. Na drugoj strani sistem za pretraživanje repozitorijuma treba da funkcioniše kao opšti pretraživač distribuiranih repozitorijuma za sve korisnike akademskih bibliotečko-informacionih sistema.

Pravni okvir repozitorijuma

Prilikom skladištenja dokumenata mora se voditi računa o tome da li je repozitorijum vlasnik autorskih prava ili poseduje odobrenje vlasnika. Ako se dokumenta nalaze u javnom domenu tada nije potrebna dozvola autora. Dokument je u javnom domenu ako mu je istekla pravna zaštita, ako je izostala pravna zaštita (odnosi se na dela koja su nastala pre donošenja zakona u toj oblasti) ili ako postoji odricanje od pravne zaštite (to je slučaj npr. u Americi sva vladina dokumenta su javno vlasništvo). U slučaju da repozitorijum ne poseduje autorska prava a nema ni odobrenje autora, njemu su na raspolaganju tri mogućnosti:

1. ne sme da skladišti dokumenta,
2. ne sme da ih skladišti u celini nego samo do nivoa apstrakta ili
3. sme da ih skladišti, ali mora da ograniči pristup dokumentu.

Način korišćenja dokumenata i prava korisnika direktno određuje nosilac ili vlasnik autorskih prava kroz određene licence. Kada se deponuje dokument u repozitorijum uobičajeno je da vlasnik autorskih prava sklapa ugovor sa repozitorijumom u kome se definišu njihovi međusobni odnosi. Najrasprostranjenija licenca koja se koristi u repozitorijumima je *Creative Commons* koja se označava i skraćenicom CC licenca.

Ovaj projekat *Creative Commons*⁵ počeo je da se realizuje 2001. godine u Americi. Stručnjaci za zaštitu intelektualne svojine uz podršku stručnjaka sa pravnih fakulteta Harvard i Stanford u Sjedinjenim Američkim Državama na čelu sa Lorensom Lesigom krenuli su u ovaj projekat. Sedište korporacije *Creative Commons* je u Masačusetsu, San Francisku i Londonu, a saradnike ima u celom svetu.

Ova licenca zasnovana je na zakonu o autorskim pravima

i pomaže njihovo ostvarivanje na fleksibilniji način. Dela licencirana ovom licencom označavaju se znakom CC. Licenca *Creative Commons* sastoji se iz tri dela: osnovnog opisa, sadržaja ugovora i metapodataka. Ona nije ekskluzivna, tako da je moguće delo objaviti i pod nekim drugim uslovima u komercijalne svrhe, a korišćenje u nekomercijalne svrhe ostaje slobodno. Razmena dela na Internetu ne smatra se komercijalnom upotrebom ako se vrši besplatno.

Kada autor licencira neko delo ima mogućnost da zadrži sva prava ili samo neka prava, nekih može i da se odrekne. Ako se krši autorsko pravo na bilo koji način ova licenca je dokument validan na sudu i onaj ko je kršio odredbe licence prilikom korišćenja autorskog dela odgovara za povredu autorskih prava. Prvi sudski procesi zbog plagijata, u kojima je ova licenca prihvaćena kao validan dokaz zaštite autorskog prava u Sjedinjenim Američkim Državama već su okončani na zadovoljavajuć način.

Ako kreirate sajt ili napišete neki rad, a ne izaberete nijedan model zakona da vas zaštiti, bilo da je reč CC licencama ili javnom vlasništvu, nemate nikakvu legalnu zaštitu. Zakon o autorskom pravu daje vam suštinski monopol nad vašim radom, budući da samo vi možete imati mogućnost kopiranja, prerade, distribucije i izvođenja, ali to vam ne omogućava da svoj rad podelite sa drugima. CC licence vam nude izbor alternativa i mogućnost da zadržite sva prava, ili nijedno.

Interesovanje za korišćenje ovih licenci postoji i u radovima i arhivima koji se bave tradicionalnim medijima. Britanska biblioteka je u svom manifestu navela da je otvoreno licenciranje način očuvanja arhiva. Neka istraživanja pokazuju da je prva doktorska disertacija napisana i licencirana ovom licencom bilo gde u svetu bila disertacija Oli Ermina napisana u maju 2006. godine na Kalifornijskom Institutu tehnologije (Caltech). Matijas Klang, lider projekta CC licenci u Švedskoj, napisao je prvi doktorski rad koji je u Švedskoj licenciran CC licencom u oktobru 2006. godine. Na Univerzitetu u Edinburgu veliki broj elektronskih disertacija licenciran je na ovaj način Biblioteka Univerziteta Mičigen, integrisala je svoj fond kao javno vlasništvo i njihov sadržaj adaptirala CC licencama.

Jedan od tvoraca *Creative Commons* licenci. Loren Lesig kaže: „Ni jedan autor ne odriče vlasništva nad autorskim pravima kada ga zaštiti *Creative Commons licenca*”.⁶ To je samo dozvola za određene vrste korišćenja rada koja se daje unapred, i bazira se na važećim zakonima o zaštiti autorskih prava – bez toga, dozvola ne bi imala smisla. U ovom slučaju vlasnik autorskih prava

⁶ Weitzman, J. B.; Lawrence L. "Open Access and Creative Commons Sense" *Open Access Now*, 10 May 2004 dostupno na : <http://homepages.law.asu.edu/~dkarjala/OpposingCopyrightExtension/commentary/LessigCreativeCommonsFlaL-Rev2003.htm>

svoja prava zadržava, i može da kaže „*evo, na ove načine vam dozvoljavam da koristite moj rad*”. To u praksi znači sledeće: da autor zadržava prava nad svojim radom i drugima daje pravo na određene izuzetke i dozvole, onako kako procenjuje da je najbolje za njega i njegov rad.

Kada je neko delo deponovano u repozitorijum dalju odgovornost za regulisanje međusobnih odnosa autora i repozitorijuma i način korišćenja dela preuzima repozitorijum. Prilikom deponovanja dela potpisuje se ugovor sa vlasnikom autorskih prava i konkretno se regulišu njihovi međusobni odnosi:

1. autor može preneti samo neka prava na repozitorijum
2. autor garantuje originalnost dela
3. repozitorijum se obavezuje na pravljenje rezervne kopije
4. autor garantuje da nisu povredena druga autorska prava
5. repozitorijum ne odgovara za eventualne nedostatke dela
6. autor ima pravo da ažurira verziju svog rada
7. definišu se uslovi pod kojima administrator repozitorijuma može da ukloni delo iz repozitorijuma
8. definišu se prava krajnjeg korisnika

Zaključak

Izgradnja i funkcionisanje institucionalnih repozitorijuma veoma je važna za akademsku zajednicu. Repozitorijumi služe za prikupljanje celokupne produkcije određene institucije, objedinjuju sadržaj, utiču na kumulativnost i stalnost sadržaja i otvoreni su i interoperabilni za razmenu sadržaja. Izgradnjom repozitorijuma na univerzitetima i naučnim institutima daje se mogućnost prikupljanja rezultata naučnog rada koji su nastali u okviru jedne institucije, koji svedoče o njenom kvalitetu i produktivnosti u jednom omeđenom vremenskom periodu. Sasvim sigurno veoma bitna, ako ne i najvažnija, karakteristika repozitorijuma jeste ona koja se ogleda u diseminaciji naučnih informacija i povećanju vidljivosti naučnih sadržaja celokupnoj akademskoj populaciji.

Literatura

Brzulović-Stanisavljević, Tatjana. Korišćenje Creative Commons u Srbiji // Bibliotekar, god. LI, sv. 1-4 (2009)

CARNet, interni dokument Standardizacija i valorizacija digitalnih obrazovnih materijala

Crow, Raym. The Case for Institutional Repositories: A SPARC Position Paper. 2002. Dostupno na : <http://www.arl.org/sparc/IR/ir.html>
http://www.arl.org/sparc/bm~doc/ir_final_release_102.pdf

First Swedish dissertation with a CC license Dostupno na : <http://www.earlham.edu/~peters/>

[fos/2006/09/first-swedish-dissertation-with-cc.html](http://www.earlham.edu/~peters/fos/2006/09/first-swedish-dissertation-with-cc.html) (20.10.2010.)

Krajna, Tamara; Lea Pulišelić; Marijana Glavica. Veliko proljetno spremanje: Kako pospremiti radove nastale u vašoj akademskoj ustanovi? Dostupno na: saturn.ffzg.hr:8080/lite/page/darhiv/kolokvij_na_irb_u

Škorić, Lea. Repozitorij medicinskog sveučilištva u Zagrebu. 9 CARNETova korisnička konferencija CUC 2007, Rijeka 20.studenog 2007. <http://medlib.mef.hr/>

Weitzman, Jonathan B., and Lawrence Lessig. "Open Access and Creative Common Sense." *Open Access Now*, 10 May 2004

<http://tempus-nlswbu.blogspot.com/>

<http://oziz.ffos.hr/repozitorij/>

<http://www.fsb.hr/library/search.php>

<http://medlib.mef.hr/>

<http://creativecommons.org/international/rs/>

<http://creativecommons.org/licenses>

http://www.unilib.bg.ac.rs/edukacija/Tekst_za_kurs_za_doktorante_2010.pdf

Mr.sci. Tatjana Brzulović-Stanisavljević (1965), bibliotekar savetnik. Diplomirala je na Fakultetu političkih nauka u Beogradu 1988. Od 1996. radi u Univerzitetnoj biblioteci „Svetozar Marković“. Načelnik je Sektora nabavke i obrade. Učestvuje u radu Austrijske biblioteke pri Univerzitetnoj biblioteci od njenog osnivanja 2004. Krajem 2008. postaje koordinator za autorska prava i intelektualnu svojinu pri međunarodnoj oraganizaciji eIFL. Od 2009. angažovana kao predavač o autorskim pravima doktorantima finansiranim od strane Ministarstva za nauku i tehniku. Oktobra 2010. odbranila je magistarski rad „Autorsko pravo i ostvarivanje reprografskog prava: studija slučaja praćena kroz anketu sprovedenu na Univerzitetima u Beogradu, Kragujevcu i Nišu“, na Katedri za bibliotekarstvo i informatiku Filološkog fakulteta u Beogradu. Od 2010. doktorant na Filološkom fakultetu. Predsednica je podružnice UB i visokoškolskih biblioteka Beograda. Učesnik je na više domaćih i međunarodnih konferencija. Istražuje područje autorskih prava i njihovu primenu u biblioteci. Autor je brojnih radova na srpskom i engleskom jeziku objavljenih u domaćoj i međunarodnoj stručnoj periodici. Objavila je radove iz oblasti bibliotekarstva u časopisima: „Ogranizacija znanja“, „Infoteka“, „Bibliotekar“, „Pančevačko čitalište“, „Glasnik Narodne biblioteke Srbije“. Aktivno učestvuje u dva projekta „Novi bibliotečki servisi na univerzitetima Zapadnog Balkana“ i *Europeana*.

**

Tatjana Brzulović-Stanisavljević, MA, librarian advisor (1965). In 1988 graduated from the Faculty of political science in Belgrade. Since 1996 has been working on cataloguing-related jobs at the Belgrade University Library. Currently engaged on the position of the Head of Book Acquisition and Cataloguing Sector. Participating in Austrian library at Belgrade University Library since 2004. In the end of 2008 became a Coordinator for the Copyright and Intellectual Property in the International Association eIFL. Since October 2009 engaged as a lecturer for copyrights within the curriculum for PhD students financed by the Ministry for science and technological science. In October 2010 defended master thesis „Copyright and exercise reprographic rights: case study followed through the survey conducted at the Universities of Belgrade, Kragujevac and Nis“ at the Department of Library Science and Informatics of the Faculty of Philology. At the moment attending doctoral studies at the Faculty of Philology (since 2010). She is president of University library branches and Academic libraries of Belgrade. She deals with copyright and there application in the libraey. She wrote numerous articles in Serbian and English published in national and international professional periodical issues. Her works on librarian subject could be found in : „Ogranizacija znanja“, „Infoteka“, „Bibliotekar“, „Pančevačko čitalište“, „Glasnik Narodne biblioteke Srbije“. She is an active participant in two projects „New Library Services at Western Balkan Universities“ and „*Europeana* libraries: Newspapers.“

